

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobkyň: **a) A. P., b) Ing. R. H., c) K. Z.**, všechny zastoupeny JUDr. Miroslavem Muchnou, advokátem se sídlem Vídeňská 181, Klatovy, proti žalovanému: **Katastrální úřad pro Plzeňský kraj**, se sídlem Radobyčická 2465/12, Plzeň, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 4. 2016, č. j. 30 A 5/2012 - 190,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
 - II. Žalobkyně **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
 - III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
 - IV. Žalobkyni a) **se vrací** zaplacený soudní poplatek ve výši 5000 Kč, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám jejího zástupce JUDr. Miroslava Muchny do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- Žalobkyni b) **se vrací** zaplacený soudní poplatek ve výši 5000 Kč, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám jejího zástupce JUDr. Miroslava Muchny do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- Žalobkyni c) **se vrací** zaplacený soudní poplatek ve výši 5000 Kč, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám jejího zástupce JUDr. Miroslava Muchny do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Ú v o d :

Žalobkyně se domáhaly u krajského soudu ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který spatřovaly v neprovedení zápisu změny vlastnického práva záznamem a ve vrácení listin, které měly být podkladem k provedení záznamu. Krajský soud rozhodl, že postup žalovaného nebyl nezákonným zásahem. Proti rozsudku krajského soudu žalobkyně podaly kasační stížnost.

Nejvyšší správní soud se zabýval tím, zda krajský soud věc posoudil správně, tj. zda podklady předložené stěžovatelkami dostačovaly nebo nedostačovaly pro provedení záznamu do katastru nemovitostí.

I.

[1] Právním předchůdcům žalobkyň, manželům A. a W. Z., byly na základě zákona č. 169/1949 Sb., o vojenských újezdech, zestátněny nemovitosti (zemědělská usedlost) a staly se součástí vojenského újezdu.

[2] Okresní úřad v Klatovech, pozemkový úřad (dále jen „*pozemkový úřad*“), rozhodnutím ze dne 3. 11. 1995, čj. PÚ 5604/92 D, vydal podle § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku do vlastnictví žalobkyně a) a b) a dále A. K. a R. Z. pozemek v k. ú. H. u Ž. R. (*nyní k. ú. P.*) označený jako „*v PK parc. čís. X, v KN parc. čís. X*“. Uvedl, že výměra bude následně upřesněna na základě vypracovaného geometrického plánu a v katastru bude vyznačeno na listu vlastnictví, že nemovitosti náleží do vlastnictví jmenovaných (žalobkyním každé ideální 1/6, zbývajícím každému ideální 1/3). Povinnou osobou byly Vojenské lesy a statky ČR, s. p., odštěpný závod Horní Planá. Toto rozhodnutí bude dále v textu označováno jako „*rozhodnutí D*“.

[3] Pozemkový úřad dále rozhodnutím ze dne 6. 11. 1995, čj. PÚ 5604/92 B, vydal stejným osobám týmiž podíly další pozemek ve stejném katastrálním území označený jako „*v PK parc. čís. X, v KN parc. čís. část X*“ (les), rovněž s tím, že jeho výměra bude upřesněna geometrickým plánem. Povinnou osobou byla Správa Národního parku a CHKO Šumava. Toto rozhodnutí bude dále v textu označováno jako „*rozhodnutí B*“.

[4] Pozemkový úřad také vydal dne 2. 11. 1995, rozhodnutí čj. PÚ 5604/92 A a čj. PÚ 5604/92 C (dále jen „*rozhodnutí A*“, „*rozhodnutí C*“), kterými nevydal do vlastnictví týchž osob jiné části pozemku v PK parc. č. X, měla však za ně být poskytnuta náhrada Pozemkovým fondem ČR.

[5] V řízeních před pozemkovým úřadem byl účastníkem řízení i Pozemkový fond ČR (*dnes Státní pozemkový úřad*). Rozhodnutí D a B nabyla právní moci 28. 12. 1995. Pozemkový úřad je doručil 24. 9. 2001 Katastrálnímu úřadu v Klatovech k zápisu do katastru nemovitostí ve formě záznamu. Ten následně vyzval pozemkový úřad k doplnění podání o geometrický plán a listiny mu vrátil.

pokračování

[6] Geometrický plán pro rozdělení pozemku byl zpracován pod č. 210-1107/2001 (dále jen „*Geometrický plán*“) a schválen katastrálním úřadem dne 23. 1. 2003. Geometrický plán zahrnuje více než padesát pozemků.

[7] Následně dne 17. 3. 2003 došlo k jednání na pozemkovém úřadě, které mělo za cíl „*ujasnit situaci p. p. č. X v katastrálním území P.*“ Přítomni byli p. P., Z., K., dále zástupci obce P., Pozemkový fond ČR a Vojenské lesy a statky. V zápise z tohoto jednání se uvádí, že rozhodnutí pozemkového úřadu vycházela z identifikace parcel zpracované v roce 1992. Geometrický plán však není s identifikací shodný. Dle zápisu se tedy přítomní shodli na výsledném upřesnění restituace tak, že: „*Z parcely č. X KN (dnes X) je vydána parcela X dle GP X. Vydány jsou všechny části parcely č. X, dnes X původně náležející k identifikované parcele. Zbytek p. p. č. X dle PK nebyl vydán, jde o pozemky stavební a se stavbami související a pozemky zastavěné komunikacemi. Restituenti se dohodli s obcí, že po vypořádání náhrad s Pozemkovým fondem smění část pozemků ve svém vlastnictví (část poskytnuté náhrady) za pozemky obecní odpovídající výměře. Obec poskytne ke směně pozemky v místě původní usedlosti Z. o výměře odpovídající pozemkům dle GP X, a to p. p. č. X, a st. X. Obec se dohodla s PF, že bude žádat o převod pozemků nevydaných oprávněným osobám v tomto restitučním řízení do svého vlastnictví.*“

[8] Ministerstvo zemědělství, Pozemkový úřad Klatovy, nato dne 23. 4. 2003, vydalo pod čj. PÚ 5604/92, listinu nazvanou „*Upřesnění rozhodnutí vydaných Pozemkovým úřadem v Klatovech v roce 1995 pod čj. PÚ 5604/92 A – D*“ (dále jen „*Upřesnění*“). Rovněž uvedlo, že údaje o řešených nemovitostech převzal správní orgán z identifikace parcel, kde byly díly pozemků bez výměry, proto byl vypracován Geometrický plán. Po zaměření pozemků bylo zřejmé, že identifikace parcel z roku 1992 zcela neodpovídá skutečné situaci pozemků v obci P. Vydaná rozhodnutí jsou pravomocná. Účastníci vzniklou situaci vyřešili na jednání dne 17. 3. 2003. Na základě tohoto jednání a Geometrického plánu tedy ministerstvo upřesnilo výměru řešených parcel takto:

- 1) Rozhodnutím D jsou vydávány pozemky dle PK p. č. X, dle KN X, dle GP X.
- 2) Rozhodnutím B jsou vydávány pozemky dle PK p. č. X, dle KN X, dle GP X.
- 3) Zbytek parcely č. X dle PK o celkové výměře 16 523 m² není oprávněným osobám vydán. Dle Upřesnění „*jde o pozemky stavební a se stavbami související a pozemky zastavěné komunikacemi*“. Nevydání části této parcely oprávněným osobám plyne z rozhodnutí A a C.
- 4) Upřesnění dále uvádělo, že „*Předmětem jednání na pozemkovém úřadu dne 17. 3. 2003 byla i dohoda oprávněných osob s obcí P. o směně náhradních pozemků restituentů za obecní pozemky v místě původní usedlosti Z.*“ a že tento bod neovlivní upřesnění výše citovaných rozhodnutí (tj. body 1 až 3).

[9] Katastrální úřad tedy na základě Upřesnění a Geometrického plánu pod sp. zn. Z-1327/ 2001-431 provedl dne 12. 5. 2003 záznam do katastru nemovitostí.

[10] V roce 2005 se žalobkyně začaly domáhat v občanském soudním řízení u Okresního soudu v Klatovech pod sp. zn. 4 C 320/2005 vydání rozsudku, kterým by soud uložil Pozemkovému fondu ČR povinnost uzavřít se žalobkyněmi smlouvu o převodu určených pozemků nebo náhradních pozemků. Toto řízení se původně týkalo pozemků nevydaných rozhodnutími A a C pozemkového úřadu. Původní rozhodnutí vydané v tomto řízení zrušil Nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 1. 9. 2010, sp. zn. 28 Cdo 3893/2008, a v něm

mimo jiné označil postup Pozemkového fondu ČR za liknavý až svévolný s tím, že je třeba poskytnout nároku žalobkyň právní ochranu. Řízení se však vede dodnes (nyní je přerušeno Okresním soudem v Klatovech). V současné době je předmět řízení rozšířen i na pozemky, které žalobkyně měly dle svého přesvědčení nabýt i podle rozhodnutí D a B (tj. ty pozemky, kterých se týká i nyní projednávaná věc).

[11] V letech 2007 a 2010 bylo projednáno dědictví po některých z původních vlastníků, kteří po vydání nemovitostí zemřeli. Spoluvlastnicemi již vydaných a zapsaných pozemků jsou tak nyní žalobkyně.

[12] Dne 14. 12. 2011 podaly žalobkyně návrh žalovanému vedený pod sp. zn. Z-4801/2011-431, kterým se domáhaly zápisu ve formě záznamu k pozemkům p. č. X (jedná se tedy o pozemky označené na jednání dne 17. 3. 2003 jako „*pozemky v místě původní usedlosti Z.*“, ale i o další pozemky). V návrhu uváděly, že Upřesnění vykazuje zřejmé nesprávnosti co do rozsahu již vydaných pozemků, neboť v něm chybí výše označené pozemky a jejich výměra. Vliv na tento postup žalobkyň mělo i oznámení Pozemkového fondu o zamýšleném převodu některých nemovitostí z 22. 11. 2011.

[13] Žalovaný žalobkyním dne 10. 1. 2012 oznámil neprovedení zápisu do katastru nemovitostí záznamem a vrátil žalobkyním uvedený návrh včetně jeho příloh. Uvedl, že dosavadní zápisy jsou v souladu s doručenými listinami, a to usneseními soudů o dědictví, rozhodnutími D a B a Upřesněním. Podotkl, že žalobkyně navrhovaly zápis změny vlastnického práva k nemovitostem, které nebyly výslovně uvedeny v rozhodnutích ani Upřesnění. Některé z těchto nemovitostí jsou již ve vlastnictví fyzických osob a u některých je v katastru nemovitostí evidována poznámka dle usnesení o předběžném opatření Okresního soudu v Klatovech vydaném v řízení pod sp. zn. 4 C 320/2005 (viz odst. [10]). Z těchto důvodů měl za to, že zápis nemohl provést.

[14] Žalobkyně se poté žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 82 s. ř. s. domáhaly u krajského soudu ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který spatřovaly v neprovedení zápisu změny vlastnického práva záznamem a ve vrácení listin, které měly být podkladem k provedení záznamu.

II.

[15] Krajský soud usnesením ze dne 6. 5. 2014, č. j. 30 A 5/2012 - 147, jejich žalobu odmítl pro opožděnost. Dospěl k závěru, že žaloba byla podána po uplynutí objektivní dvouleté lhůty. Podle krajského soudu došlo k ukončení řízení o vlastnických právech založených rozhodnutími D a B, dále vymezených v Upřesnění, ke dni 12. 5. 2003. Od tohoto data počala plynout objektivní lhůta pro podání žaloby, protože k tomuto datu mohlo dojít k případnému nezákonnému zásahu spočívajícímu v nezapsání vlastnického práva v rozsahu, v jakém jej žalobkyně požadovaly zapsat v roce 2011. Zákonná objektivní lhůta tak uplynula 12. 5. 2005.

[16] Žalobkyně rozhodnutí krajského soudu ze dne 6. 5. 2014 napadly kasační stížností. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 26. 11. 2015, č. j. 7 As 107/2014 - 72, usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Při posouzení kasační stížnosti

pokračování

vyšel z usnesení rozšířeného senátu č. j. 7 As 107/2014 - 53, kterému ve věci žalobkyň předložil posouzení otázky běhu lhůt pro podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem. Rozšířený senát vyložil, že „provedení nebo neprovedení zápisu údajů o právních vztazích a jiných údajů do katastru nemovitostí záznamem podle § 7 a § 8 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem ve spojení s § 5 a § 6 zákona č. 344/1992 Sb., katastrální zákon, není trvajícím zásahem. Objektivní lhůta k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením podle § 84 odst. 1 s. ř. s. běží (...) při neprovedení záznamu ode dne následujícího po marném uplynutí lhůty 30 dnů k provedení záznamu [§ 5 odst. 3 písm. b) zákona č. 344/1992 Sb.]. Subjektivní lhůta běží ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o (...) jeho neprovedení a vrácení listin tomu, kdo je předložil. Opakovaný, obsahově shodný návrh na provedení záznamu podaný touž osobou nebo jejím právním nástupcem nemůže vyvolat nový běh lhůt podle § 84 odst. 1 s. ř. s. pro podání žaloby.“

[17] Na základě tohoto právního názoru Nejvyšší správní soud zhodnotil, že neprovedení zápisu vlastnického práva žalobkyň do katastru nemovitostí záznamem na základě jejich návrhu ze dne 14. 12. 2011 bylo samostatným zásahem žalovaného, odlišitelným od zásahu, který mohl spočívat v neprovedení zápisu (byť by se mohlo jednat o provedení prakticky téhož zápisu) již v roce 2003.

[18] Souhlasil s tím, že provedení zápisu vlastnického práva záznamem pouze k některým pozemkům v roce 2003 implicitně zahrnovalo také neprovedení zápisu vlastnického práva záznamem k dalším pozemkům uvedeným v Geometrickém plánu ve spojení s rozhodnutími D a B. Jestliže byl žalovaný při provádění zápisu těchto práv nečinný, bylo by možné konstatovat, že tato nečinnost trvá již od roku 2003. Nicméně po nevyhovění návrhu ze dne 14. 12. 2011 nabyla tato nečinnost kvalitativně natolik odlišnou povahu, že ji je nutno vnímat jako nový jedinečný zásah žalovaného. Tento zásah se totiž od původního zásahu odlišuje v následujících skutečnostech:

1. Původní „podnět“ k provedení zápisu (zaslání listin, které měly být podkladem pro zápis) podával odlišný subjekt – pozemkový úřad.
2. Pozemkový úřad zaslal žalovanému také Upřesnění, z čehož je zřejmé, že jeho záměrem bylo provedení zápisu v katastru nemovitostí pouze ve vztahu k pozemkům uvedeným v Upřesnění. Záměrem stěžovatelek při podání jejich návrhu v roce 2011 bylo naproti tomu provedení zápisu v katastru nemovitostí ve vztahu k pozemkům neuvedeným v Upřesnění.
3. Argumentace obsažená v návrhu žalobkyň v roce 2011 nebyla žalovanému předložena při provádění zápisu v roce 2003.

[19] Návrh žalobkyň byl tedy podán odlišným subjektem, nejednalo se z jejich strany o opakovaný návrh a byl navíc obsahově odlišný. Nejvyšší správní soud proto zhodnotil, že objektivní lhůta pro podání žaloby počala plynout dne 16. 1. 2012 (uplynutí lhůty k provedení zápisu) a subjektivní dne 12. 1. 2012 (doručení sdělení žalovaného). Žaloba podaná dne 2. 2. 2012 tak byla podána jak ve dvouleté objektivní lhůtě, tak ve dvouměsíční subjektivní lhůtě dle § 84 odst. 1 s. ř. s.

[20] Závěrem svého rozhodnutí Nejvyšší správní soud také uvedl, že krajský soud bude muset v dalším řízení přistoupit k věcnému projednání žaloby, a proto bude také na místě

zjistit okruh možných osob zúčastněných na řízení a postupovat vůči nim v souladu s § 34 s. ř. s. V případě úspěchu žaloby se totiž nabízí, že by mohly být zápisem vlastnického práva žalobkyní k uvedeným pozemkům přímo dotčeny přinejmenším osoby, které jsou v současnosti evidované v katastru nemovitostí jako vlastníci těchto pozemků.

[21] Krajský soud poté vydal rozsudek čj. 30 A 5/2012-190, který má být nyní přezkoumán Nejvyšším správním soudem na základě podané kasační stížnosti.

[22] Krajský soud výrokem I. rozsudku zamítl žalobu v části domáhající se určení, že zásah tvrzený žalobkyněmi byl nezákonný. Výrokem II. zamítl žalobu v části domáhající se toho, aby soud zakázal pokračovat žalovanému v tomto nezákonném zásahu. Výrokem III. zamítl žalobu v části domáhající se toho, aby soud přikázal žalovanému, aby obnovil stav před zásahem způsobem specifikovaným v žalobě a jejím upřesnění. Výrokem IV. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[23] Zdůvodnil, že pro zápis vlastnického práva záznamem bylo nezbytné vyřešit otázku, zda zde existuje listina, která „*podle zvláštních předpisů potvrzuje nebo osvědčuje právní vztahy*“ (§ 7 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem (dále jen „*zákon o zápisech*“)). Zhodnotil, že podklady (rozhodnutí D a B, Upřesnění a Geometrický plán) byly pro provedení záznamu nedostačující. V rozhodnutích D a B bylo uvedeno, že výměra vydaných nemovitostí bude určena geometrických plánem. Na základě vydaného Upřesnění byl proveden záznam do katastru nemovitostí. Žalobkyně však vycházejí z toho, že jejich zaznamenaná vlastnická práva nejsou úplná.

[24] Dle krajského soudu je počátek problému v rozhodnutích D a B z roku 1995, v nichž jsou nemovitosti vymezeny naprosto nedostatečným způsobem. Žalobkyně tak nemají jediný podklad, že nabyly vlastnická práva k dalším nemovitostem. Měl za to, že je možné jen konstatovat, že kdysi existoval rozsáhlý pozemek v PK parc. č. X, v KN parc. č. X a parc. č. X, který byl následně rozdělen na řadu menších pozemků. Nebylo však nijak doloženo, zda a v jakém rozsahu pozemky požadované žalobkyněmi náleží do rozsahu tohoto původního pozemku. Tento nedostatek je podle krajského soudu zřejmý a postup žalovaného, který záznam neprovedl, tak nelze považovat za nezákonný.

[25] Krajský soud tedy žalobkyně odkázal na žalobu na určení vlastnických práv v občanském soudním řízení. Uvedl také, že neprovedl důkazní prostředky uvedené na str. 5-7 protokolu o jednání ze dne 13. 12. 2013, protože je považoval za nadbytečné. Rovněž podotkl, že vzhledem k tomu, že skutkový stav věci mu nedával jinou možnost, než žalobu zamítnout, nepřistoupil z důvodu hospodárnosti řízení k vyrozumění možných osob zúčastněných na řízení, protože rozhodnutím soudu nemohly být nikterak dotčeny na svých právech.

III.

[26] Žalobkyně (stěžovatelky) napadly rozsudek krajského soudu v celém rozsahu kasační stížností (v této věci v pořadí druhou) opírající se o důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Zároveň měly za to, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

pokračování

[27] Krajský soud se podle nich nesprávně ztotožnil s katastrálním úřadem v tom, že podklady pro provedení záznamu byly naprosto nedostačující. Nesprávně zjistil, že k objasnění toho, které konkrétní části pozemků byly oprávněným osobám v roce 1995 vydány, došlo Upřesněním. Upřesnění však podle stěžovatelek neobjasnilo všechny konkrétní vydané části pozemků, nýbrž pouze některé z nich, jejichž upřesnění pravděpodobně požadoval katastrální úřad. Ostatní části vydaných pozemků, které nejsou uvedeny v Upřesnění, je nutné považovat za dostatečně upřesněné Geometrickým plánem. Stěžovatelky nesouhlasily se závěrem soudu, že vydané nemovitosti byly specifikovány naprosto nedostatečným způsobem, že do současné doby neexistuje jiná listina, která by tento nedostatek odstranila, že nemají jediný podklad pro tvrzení, že vlastnická práva nabyly, a že nebylo nikterak doloženo, zda a v jakém rozsahu náleží pozemky požadované stěžovatelkami do oněch „*původních parcel*“. Soud nepřihlédl ke Geometrickému plánu, ačkoliv právě ten si žalovaný vyžádal pro provedení zápisu do katastru k již zapsaným pozemkům v řízení skončeném v roce 2003. Uvedly, že předložení Geometrického plánu „*tak nemůže být považováno za nedostatek, případně za neodstranitelný nedostatek, pokud vykazuje nějakou nesprávnost*“.

[28] Soud podle nich také dospěl k nesprávnému závěru, že neprovedení záznamu nelze označit za nezákonné a že žalovaný neměl žádné možnosti, jak zjevný nedostatek podkladů odstranit. Dle stěžovatelek je totiž nepochybné, že v předchozím řízení ukončeném v roce 2003 postupoval žalovaný odlišně, když vyzval pozemkový úřad k předložení Geometrického plánu a na jeho základě spolu s Upřesněním některé z vydaných pozemků zapsal do katastru nemovitostí. Pro zápis tedy nyní není dána žádná překážka, neboť stěžovatelky předložily totožná rozhodnutí, Geometrický plán a požadované upřesnění uvedly ve svém návrhu na provedení zápisu do katastru nemovitostí. Podotkly, že takto postupovaly poté, co zjistily, že Obec P. i Pozemkový fond ČR se necítí být vázanými dohodou ze dne 17. 3. 2003 a považují ji za neplatnou.

[29] Stěžovatelky nesouhlasily i se závěrem soudu, že jediný možný způsob nápravy současného nežádoucího stavu je žaloba na určení vlastnických práv. Případný rozsudek civilního soudu bude vycházet z podstatně nepříznivější situace pro stěžovatelky, pokud nebudou zapsány v katastru nemovitostí, na rozdíl od osob, které v něm zapsány jsou. Navíc bude opět jen stejným pravomocným rozhodnutím jako rozhodnutí z roku 1995; není dána žádná záruka, že žalovaný zápis takového rozsudku provede (vzhledem ke změně právní úpravy vkladem). Proti neprovedení případného vkladu by se musely bránit opět žalobou.

[30] Soud dále nesprávně neprovedl důkazní prostředky uvedené na str. 5-7 protokolu o jednání, ačkoliv nebyly nadbytečné. Také nevycházel ze závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu uvedeného v rozhodnutí č. j. 7 As 107/2014 - 72 (srov. odst. [18] tohoto rozsudku). Z něj stěžovatelky dovodily, že Nejvyšší správní soud dospěl ke zjištění, v jakém rozsahu náleží pozemky požadované stěžovatelkami do „*původních parcel*“.

IV.

[31] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se ztotožňuje s rozsudkem krajského soudu. Sám ve svých předchozích vyjádřeních již poukazoval na to, že stěžovatelky by se měly svého nároku domáhat žalobou na určení vlastnictví a až na základě pravomocného rozhodnutí soudu by žalovaný mohl vlastnické právo k nárokovaným pozemkům zapsat. Není na místě obava stěžovatelek, že půjde jen o další pravomocné rozhodnutí, u něhož nemají záruku zápisu vlastnických práv. Tato obava podle žalovaného pramení spíše z důkazní nouze stěžovatelek.

[32] Nesdílel také názor stěžovatelek, že soud nevycházel ze závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu. Krajský soud se totiž zabýval meritem věci. Žalovaný nesouhlasil s tvrzením stěžovatelek, že Nejvyšší správní soud dospěl ke zjištění, v jakém rozsahu náleží nárokované pozemky do „*původních parcel*“, neboť touto otázkou se Nejvyšší správní soud vůbec nezabýval. Tvrzení stěžovatelek považoval za účelová a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

V.1

[33] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda je kasační stížnost přípustná, neboť byla v tomto řízení podána opakovaně (podruhé). Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. totiž není přípustná kasační stížnost proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo Nejvyšším správním soudem zrušeno. Je tomu tak proto, aby se Nejvyšší správní soud nezabýval opakovaně otázkou, k níž už v dané věci právní názor zaujal (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 136/05). Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu vyslovil, že „*přípustnost samotné opětovné kasační stížnosti je omezena na důvody, které Nejvyšší správní soud v téže věci dosud nevyřešil*“ (srov. usnesení rozšířeného senátu čj. 9 Afs 59/2007-56; všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). To však neplatí, je-li namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu [§ 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.].

[34] Nad rámec doslovného znění tohoto ustanovení dovodila judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu další výjimky ze zákazu podání opakované kasační stížnosti, jejichž respektování znamená dodržení smyslu a účelu rozhodování Nejvyššího správního soudu. Dospěla k závěru, že toto ustanovení nelze vztáhnout zejména na případy, kdy Nejvyšší správní soud vytýká krajskému soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva. Tyto výjimky je nutno vnímat tak, že námitky opakované kasační stížnosti musí být podávány v rámci již vysloveného právního názoru či pokynu, tj. v mezích závěrů Nejvyššího správního soudu, které v dané věci vyslovil, anebo musí směřovat k právní otázce v první kasační stížnosti neřešené proto, že řešena být nemohla, zejména pro vadný procesní postup nebo vadu obsahu rozhodnutí krajského soudu (srov. usnesení rozšířeného senátu č. j. 1 As 79/2009 - 165).

[35] Kasační stížnost stěžovatelek se týká otázek, které vyvstaly teprve v důsledku předchozího rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v této věci. Nejvyšší správní soud zrušil svým předchozím rozsudkem první rozsudek krajského soudu. Vyslovil závazný právní názor, že žaloba stěžovatelek nebyla opožděná. Proto se krajský soud ve svém

pokračování

novém rozhodnutí, nyní napadeném kasační stížností, poprvé zabýval žalobou stěžovatelek meritorně. Nyní předloženými otázkami týkajícími se podstaty věci se tak Nejvyšší správní soud dosud nezabýval. Nepřipustit kasační stížnost stěžovatelek by se rovnalo odepření přístupu k soudu. Jde zde o kasační tvrzení nová, Nejvyšším správním soudem neřešená. Kasační stížnost tak je přípustná.

V.2

[36] Kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Nejvyšší správní soud proto posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[37] Kasační stížnost není důvodná.

a) K tvrzenému nerespektování závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu

[38] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou, že krajský soud nerespektoval závazný právní názor vyslovený v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 7 As 107/2014-72. Z části uvedeného rozhodnutí (srov. odst. [18] tohoto rozsudku) stěžovatelky dovodily, že Nejvyšší správní soud dospěl ke zjištění, v jakém rozsahu náleží pozemky požadované stěžovatelkami do „*původních parcel*“.

[39] Tuto námitku Nejvyšší správní soud nepovažuje za důvodnou. V rozhodnutí č. j. 7 As 107/2014 - 72 se pouze uvádí, že „*provedení zápisu vlastnického práva záznamem pouze k některým pozemkům v roce 2003 implicitně zahrnovalo také neprovedení zápisu vlastnického práva záznamem k dalším pozemkům uvedeným v Geometrickém plánu ve spojení s Rozhodnutími pozemkového úřadu*“. Dále se rozhodnutí zabývá odlišením návrhu stěžovatelek ze 14. 12. 2011 od dřívějšího řízení před katastrálním úřadem ukončeného v roce 2003. Z rozhodnutí č. j. 7 As 107/2014 - 72 tak nelze dovodit, v jakém rozsahu náleží pozemky požadované stěžovatelkami do „*původních parcel*“. Takovou otázkou se Nejvyšší správní soud ve zmiňovaném rozhodnutí vůbec nezabýval.

b) K tvrzené nezákonnosti rozsudku krajského soudu a vadám řízení před správním orgánem

[40] Stěžovatelky dále nesouhlasily s rozsudkem krajského soudu a tím, že krajský soud považoval za zákonný postup žalovaného, který neprovedl zápis změny vlastnického práva záznamem a vrátil stěžovatelkám jimi předložené listiny.

[41] Podle § 7 zákona o zápisech platilo, že:

(1) Práva uvedená v § 1 odst. 1, která vznikla, změnila se nebo zanikla ze zákona, rozhodnutím státního orgánu, příklepem licitátora na veřejné dražbě, vydržením, přírůstkem a zpracováním, se zapisují záznamem (dále jen „záznam“) údajů na základě listin vyhotovených státními orgány a jiných listin, které podle zvláštních předpisů potvrzují nebo osvědčují právní vztahy, do katastru. Práva, která se do katastru zapisují podle § 1 odst. 2 na základě zvláštního zákona, se zapisují způsobem obdobným záznamu.

(2) Listiny vyhotovené státními orgány a jiné listiny podle odstavce 1 zasílají jejich zhotovitelé katastrálnímu úřadu k provedení záznamu do katastru ve lhůtě do 30 dnů ode dne jejich pravomoci nebo do 30 dnů ode dne jejich vyhotovení.

[42] Podle § 8 zákona o zápisech ve znění rozhodném v době, kdy měl žalovaný zápis dle žalobního tvrzení provést, platilo, že:

(1) Katastrální úřad zjistí, zda je předložená listina bez chyb v psaní nebo počtech a bez jiných zřejmých nesprávností a zda navazuje na dosavadní zápisy v katastru.

(2) Je-li listina vyhotovena státním orgánem nebo jiná listina způsobilá k vykonání záznamu, provede katastrální úřad zápis do katastru, jinak vrátí listinu tomu, kdo ji předložil.

[43] Záznam má tedy deklaratorní (evidenční) účinky, což znamená, že se jím zapisují do katastru práva, která vznikla, změnila se nebo zanikla nezávisle na provedení záznamu. Jejich existence nezávisí na tom, jestli jsou zapsána do katastru či nikoliv. Záznam v žádném případě nemá právotvorné (konstitutivní) účinky. (Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Aps 6/2013 - 33.) Nejvyšší správní soud také (srov. např. rozsudek č. j. 3 Aps 3/2012 - 56) uvedl, že při provádění záznamů do katastru nemovitostí není úkolem katastrálního úřadu rozhodovat o soukromoprávních aspektech věci, například o vzniku či přechodu vlastnického práva, nýbrž jeho zákonnou povinností je vést správnou veřejnoprávní evidenci soukromoprávních poměrů, vzniklých v důsledku úkonů jiných subjektů.

[44] Nejvyšší správní soud rovněž již vyslovil, že katastrálnímu úřadu při provádění záznamu nepřísluší posuzovat obsah rozsudku soudu vydaného v restituční věci, jeho obsah je naopak pro katastrální úřad závazný. Platí však také, že neexistuje „žádný automatismus spočívající v tom, že obsah rozsudku ve věci určení práva k nemovitosti bez dalšího se projeví v katastru nemovitostí, naopak při provádění záznamu katastrální úřad zkoumá relativně autonomní podmínky pro záznam stanovené zákonem, jímž se řídí jeho činnost, jakkoli obsah rozsudku je v tomto ohledu jistě zpravidla stěžejní skutečností“ (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Aps 3/2008 - 98 a rozsudek č. j. 6 As 2/2015 - 128). Tato rozhodnutí lze obdobně vztáhnout i na rozhodnutí pozemkového úřadu v této věci. Žalovaný byl totiž v rozhodné době při zapisování změny vlastnického práva záznamem vázán vyhláškou č. 26/2007 Sb., tzv. katastrální vyhláškou, a to zejména jejím § 39 a násl. Podle jejího § 45 měl mimo jiné zkoumat, zda nemovitosti uvedené v předkládaných listinách jsou označeny podle katastrálního zákona.

[45] V řízení o tzv. zásahové žalobě ve věci neprovedení záznamu je tedy stěžejní otázkou pouze to, zda zde byly splněny zákonné podmínky pro provedení záznamu údajů a katastrální úřad nezákonně odmítl záznam provést, či zda zde důvody pro provedení záznamu dány nebyly a katastrální úřad záznam oprávněně neprovedl.

[46] Mezi účastníky řízení je nesporné, že samotná rozhodnutí D a B by pro zápis do katastru nemovitostí ve formě záznamu nedostačovala. Tato rozhodnutí i ve výroku uvádějí, že výměra vydávaných pozemků bude určena geometrickým plánem.

[47] Geometrický plán z roku 2003 však zahrnuje více pozemků, než jen pozemky vydané rozhodnutími D a B. I kdyby totiž platilo tvrzení stěžovatele, že rozhodnutím D

pokračování

určený pozemek parc. č. X zahrnuje všechny dnešní parcely s kmenovým číslem X (tj. přibližně čtyřicet pozemků) a rozhodnutím B určený pozemek parc. č. X zahrnuje alespoň část dnešních parcel s kmenovým číslem X (také přibližně čtyřicet pozemků), tak Geometrický plán zahrnuje také další parcely např. s kmenovými čísly X a další. Zároveň nijak nevymezuje, která část parcel s kmenovým číslem X, by měla podle rozhodnutí B náležet stěžovatelkám. Pozemkový úřad totiž v rozhodnutí B rozhodl jen o vydání části pozemku parc. č. X, kterou v odůvodnění rozhodnutí označil jako les. Kdyby přitom stěžovatelky požadovaly zapsání všech pozemků s kmenovými čísly X, bylo by to formálně jak v rozporu s rozhodnutími D a B (protože rozhodnutím B měla být vydána jen část parcely p. č. X), tak i Upřesněním (protože podle něj měly být vydány jen dvě parcely s kmenovým číslem X). Posouzení, zda pozemkový úřad v roce 1995 nemohl odkazem na tehdejší identifikaci pozemků mínit třeba i všechny pozemky s dnešními kmenovými čísly X, však přísluší civilnímu soudu.

[48] Listiny předložené žalovanému k zápisu tedy pro provedení záznamu nedostačovaly. „Upřesnění“ konkrétních požadovaných pozemků provedené stěžovatelkami v návrhu na provedení záznamu nelze srovnat s Upřesněním vydaným Ministerstvem zemědělství v roce 2003, které je veřejnou listinou, pro niž platí presumpce správnosti, dokud není prokázán opak (§ 134 o. s. ř.). Předmětem tohoto řízení přitom není posouzení, zda Upřesnění bylo vydáno v mezích pravomoci příslušného orgánu a zda tedy byl správný postup katastrálního úřadu v roce 2003, který na základě Upřesnění provedl některé zápisy do katastru nemovitostí a jiné neprovedl.

[49] Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje s posouzením krajského soudu i s názorem žalovaného, že předložené listiny k provedení záznamu nedostačovaly. Souhlasí tak i s tím, že zásah žalovaného do práv stěžovatelek nebyl nezákonný.

[50] Není proto vadou řízení před soudem to, že krajský soud neprovedl důkazní prostředky uvedené na str. 5-7 protokolu o jednání z 13. 12. 2013. Část z těchto navrhovaných důkazních prostředků byla součástí správního spisu žalovaného, část si pak soud sám vyžádal od žalovaného přípisem č. l. 135 spisu krajského soudu. Zbývající část navrhovaných důkazů nebyla podstatná pro právní posouzení předložené věci (tj. zda byl nezákonný postup žalovaného, který neprovedl záznam do katastru nemovitostí na základě návrhu stěžovatelek ze dne 14. 12. 2011, rozhodnutí D a B a Geometrického plánu).

[51] Přes výše uvedené závěry si je Nejvyšší správní soud vědom toho, že Ústavní soud opakovaně zavázal soudy i jiné orgány respektovat legitimní očekávání oprávněných osob na vydání jejich majetku podle restitučních předpisů a vyslovil, že „*restituční nároky je třeba považovat za nároky primární, a to i za cenu zásahu do již provedených majetkoprávních posunů*“ (např. nález ze dne 11. 12. 1997, sp. zn. IV. ÚS 195/97, srov. také nález ze dne 29. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 74/94). V předložené věci však Nejvyšší správní soud stěžovatelkám nemohl vyhovět, krajský soud stěžovatelky správně odkázal na občanské soudní řízení, které stěžovatelky ostatně již vedou. (K problematice restitucí se Nejvyšší správní soud vyslovil také v rozsudku č. j. 10 As 191/2014 - 39, v němž poukázal i na příslušnou judikaturu civilních soudů.)

[52] Právě v občanském soudním řízení musí stěžovatelky zdůraznit výše citovaný názor Ústavního soudu a předložit všechny argumenty týkající se posouzení jejich soukromých vlastnických práv, které se snažily předkládat nyní správním soudům. Tyto argumenty jsou i dle stěžovatelek klíčové, stejně jako je pro stěžovatelky podstatný především postup Pozemkového fondu ČR, který již Nejvyšší soud v jejich věci označil za liknavý až svévolný (srov. odst. [10]). Právě civilní soudy mohou zhodnotit, zda Upřesnění zahrnovalo všechny vydávané pozemky nebo ne (i s ohledem na znění výroků rozhodnutí D a B a s ohledem na důkazy týkající se minulého a současného rozmístění pozemků), mohou zhodnotit rozpor mezi závěry Upřesnění a jednání ze dne 17. 3. 2003 (podle jednání měly být vydány „všechny části parcely č. X, dnes X“, stěžovatelky se však dodnes domáhají vydání pozemku par. č. X, který nebyl zahrnut v Upřesnění), mohou posoudit postup Pozemkového fondu ČR i závaznost příslibu obce P., že stěžovatelky získají pozemky v místě původní usedlosti jejich rodiny. To byl ostatně jejich záměr již v restitučním řízení v roce 1995, ve kterém jim bylo pravomocně vyhověno, byť doposud jen formálně.

[53] Za těchto specifických okolností Nejvyšší správní soud akceptoval postup krajského soudu ohledně možných osob zúčastněných na řízení (srov. obdobně rozsudky Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 39/2004-75 nebo 1 As 55/2010-59). Pokud by nyní za situace, kdy žaloba stěžovatelek v předložené věci nemohla být důvodná, rušil rozhodnutí krajského soudu jen za účelem projednání věci i s možnými osobami zúčastněnými na řízení, prodlužoval by celé řízení a zvyšoval náklady stěžovatelek, ačkoli ty se nyní musí zaměřit na jiné procesní prostředky obrany jejich práv. Projednání věci s možnými osobami zúčastněnými na řízení by také nemohlo vést ke smírnému řešení celé věci, jako je tomu před civilními soudy.

VI.

[54] Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek krajského soudu nezákonným ani neshledal vadu řízení, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[55] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelky nebyly v řízení o kasační stížnosti úspěšné, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[56] Nejvyšší správní soud rozhodl o vrácení soudního poplatku stěžovatelkám podle § 10 odst. 1 věty první zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Usneseními č. j. 7 As 149/ 2016 - 15, 7 As 149/2016 - 17 a 7 As 149/2016 - 19 totiž každou stěžovatelku vyzval k zaplacení soudního poplatku a stěžovatelky jej ke dni 11. 8. 2016 zaplatily. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu však usnesením ze dne 16. 2. 2016, č. j. 10 Afs 186/2014 - 60, rozhodl, že „[ú]častník řízení podávající ve své věci opakovaně kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu vydanému poté, kdy bylo předcházející rozhodnutí ke kasační stížnosti téhož účastníka Nejvyšším správním soudem zrušeno, již není povinen soudní poplatek za tuto další kasační stížnost platit, pokud ve věci již jednou tento poplatek zaplatil (§ 6a odst. 5 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích)“. Stěžovatelky v předložené věci již

pokračování

jednu kasační stížnost podaly, soudní poplatek za ni zaplatily a Nejvyšší správní soud jejich kasační stížnosti vyhověl (srov. odst. [16] tohoto rozsudku). Nyní tedy vybral soudní poplatek od stěžovatelek, ačkoli stěžovatelky k jeho zaplacení již nebyly povinny. Proto byly nyní splněny podmínky k vrácení soudního poplatku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2017

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu